

In het februarinummer beschreven lector Marco Snoek en onderwijsinspecteur Danielle Nicolaes hoe scholen zorg dragen voor kwaliteit en daarin samenwerken met de Inspectie. Vier studenten van de Hogeschool van Amsterdam nemen nu het stokje over. Ze maakten portretten van een aantal scholen die meedoen aan de pilot Scholen Zelfevaluatie<sup>1</sup>. Deze maand: het Vathorst College.

# Samen Leven, Samen Leren

## Zicht op de kwaliteit van leerlingen, leraren en schoolleiding op het Vathorst College

DOOR JUDITH GRAPENDAAL EN SUZANNE WENKER, FOTO'S SUZANNE WENKER

In Artikel 23 staat het mooi omschreven: 'Het onderwijs is een voorwerp van de aanhoudende zorg der regering'. Vanuit die zorg heeft de overheid een Inspectie ingericht die als taak heeft toe te zien op de kwaliteit van het onderwijs. Maar de Inspectie staat niet alleen in deze zorg. Ook schoolleiders en leraren voeren de dialoog over de eigen kwaliteit. Zij moeten immers *'met elkaar helder maken wat zij verstaan onder onderwijskwaliteit, hoe ze dat proberen te realiseren en in welke mate ze daar in slagen'*.

Hoe doen scholen dat? We gingen op bezoek bij het Vathorst College, een openbare school voor vmbo-t, havo en vwo in Amersfoort, die bekend staat als innovatief en regelmatig de aandacht trekt met de vernieuwing van haar onderwijs. Hier spraken we schoolleider Jasmijn Hamakers-Kester, docent en schoolopleider Tjitske Bergsma en leerlingen Yara uit 4 havo en Nienke uit 3 havo/atheneum.

### Samen borgen van kwaliteit

Vertrekpunt is voor Jasmijn de visie van de school: zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid meegeven. In combinatie met de schoolvisie 'Samen Leren, Samen Leven' betekent dat dat die zelfstandigheid en verantwoordelijkheid niet alleen betrekking hebben op de leerlingen, maar ook op de docenten en de schoolleiding. De verschillende actoren binnen de school leven samen en leren met elkaar en ze kunnen elkaar daarbij versterken.

Die zelfstandigheid en eigen verantwoordelijkheid heeft ook betrekking op hoe de school om wil gaan met het borgen van de kwaliteit binnen de school. 'Daarbij betrekken we de inspectie proactief, omdat we regelmatig dingen anders doen op school en daar is - ook vanuit de Inspectie - een andere bril voor nodig.' In gesprekken merkt ze dat de Inspectie daar ook toebereid is. Sterker nog, dat de inspecteur de school daarbij ook weer uitdaagt: 'Wat de Inspectie ons vervolgens weer aanreikt is: maak dat dan ook zichtbaar: hoe kijken jullie dan ook naar de kwaliteit van jullie onderwijs?'

Die kwaliteit heeft in de ogen van Jasmijn betrekking op leerlingen, leraren én de schoolleiding.

Als school proberen ze leerlingen uit te dagen naar de top van hun kennen en kunnen. 'Op het vwo ligt ons gemiddelde niveau iets lager dan het landelijk gemiddelde en dan denk ik 'Hé, kom op!' We zijn heel goed in ruimte geven en helpen, in het geven van ruggeleuning, maar af en toe mogen we ook wel wat meer eisen, dat is ook niet verkeerd.' Die uitdaging geldt ook voor docenten binnen het Vathorst College. Docenten worden uitgenodigd en uitgedaagd om te reflecteren op de kwaliteit van hun lesgeven. Een les wordt bijvoorbeeld geobserveerd aan de hand van verschillende criteria. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de Digitale Observatie Tool, (de DOT). Niet alleen de nieuwe docenten en studenten leren door deze tool hun ontwikkeling in beeld te krijgen, ook de docenten met meer ervaring zijn nog bezig met zichzelf te ontwikkelen. De DOT wordt ingevuld door de leraar zelf, een observant en de leerlingen. Dat laatste maakt dat leerlingen ook betrokken raken bij de ontwikkeling van docenten.' Yara en Nienke bevestigen dit: 'Als we zo'n reflectie hebben ingevuld voor een leraar, dan zien we vaak ook daadwerkelijk een positieve verandering.'

De DOT is niet zomaar ingevoerd en dat is volgens Tjitske meteen de kracht van het meetinstrument. 'Als er zomaar besloten wordt om met de DOT te werken heb je kans dat mensen het als afrekening zien. Tijdens het opstellen van deze tool hebben wij gezocht naar observatiecriteria die al beschikbaar waren op landelijk niveau en naar criteria die onze eigenheid als school ondersteunen en passen bij onze visie. We discussiëren over wat de meerwaarde is, proberen er onze eigen vorm aan te geven en testen het uit. Beslissingen worden daardoor makkelijker geaccepteerd.' De resultaten van de observaties worden met docenten besproken, maar ook vergeleken met het landelijke niveau van Nederlandse scholen.

<sup>1</sup> 'zie <https://onderzoekonderwijs.net/2017/09/08/flip-the-system-aan-het-werk-2-pilot-scholenzelfevaluatie/>



